

Színház

Kicsi a világ

Sárszeg – Világmegnemváltás

Fotó: Horváth Judit

A játsszók melegítenek az öltöző és tornaterem kombinációjából kialakított díszletben. Térdhajlításokat végeznek, szökdécselnek, aztán beállnak a starthoz, eldördül a pisztoly, kezdődik az előadás. Ugyanilyen dörrenés hallható Kosztolányi Dezső *Aranysárkány* című regényében is, amelyből Antal Bálint rendező és Törley-Havas Sára dramaturg írta a darabot. Az egyik szálon egy tanár (Rajkai Zoltán) és a bukott diák (Pásztor Dániel) konfliktusa, a másikon a tanár lánya (Kanyó Kata) és az egyik osztálytársa (Béres Bence) közötti szerelmi kapcsolat rajzolódik ki. A sztorit bonyolítja, hogy az apa a lány osztályát is tanítja. Míg az eredeti szövegben a lány barátja grófi családból való, itt egy átlagos család sarja, viszont a bukott diák apja a helyi nagykutya.

A korrupción, urambátyám-összekacsintáson nyugvó rendszer kritikája mellett terítékre kerül a közoktatás jelenlegi helyzete is: az is-

kolák túlzott központosítása, az igazságtalan leváltások és elbocsátások, a pedagógusok alulfizetettsége, az adathalmokra épülő, elavult oktatási követelmények. Nyomon követjük, hogyan készül az osztály az érettségire, látjuk a vizsgát és a bankettet, miközben sorjáznak a poénok és a helyzetkomikumából adódó vicces epizódok, egészen addig, amíg nem fordulunk rá a tragikus végjátékra, amely viszont leteper.

Izgalmas Rajkai szerepe (Novák), akire a darab nagyobb részében a *Holt költők társaság*nak irodalomtanárához hasonló figurát osztottak, aki John Keating módjára igyekszik megtanítani a fiataloknak, hogyan szívják ki az „élet velejét” a költészet (meg persze a tudományok) segítségével. Világmegváltó nézeteivel óhatatlanul is beleütközik az intézményes keretekbe, még az újonnan kinevezett igazgatóval is nyíltan konfrontálódik. Rajkai kifogás-

talatul hozza a jó fej tanárt, aki a legjobbkor lelkesít, időben dorgál, és támogató, amikor csak lehetősége van rá. Hitelességét fokozza, hogy a boomer vagy Y generációs és Z generációs különbözőségeik nála rendre kijönnek: például a buliban maradian táncol. A többieknek egyébként is erősségük a laza, táncos mozgás, több jelenetben lehetőségük van megmutatni, milyen behatóan ismerik a divatos mozdulatokat. A zene (Lelkes Botond) mintha egy divatbemutató lüktető kísérője lenne, elég csak kicsit belehallgatni, hogy révület-be ejtsen. Hőseink is egy nagy rave bulinak fogják fel a középiskolás éveket.

A Katona nem túlzott, amikor deklarálta, hogy az új generációt kiemelten foglalkoztatja az új színházi évadban, Rajkait leszámítva mindegyik szerepet a nemrégiben leigazolt fiatal társulati tagok játsszák. Kanyó Kata és Tóth Zsófia nem töri meg az előző évadban nyújtott remek teljesítményt – gondoljunk csak a *Mefisztóland*beli alakításukra –, ugyanolyan energikusak és eredetiek vadóc végzősökként. A „fiúk”, Béres Bence, Gloviczki Bernát, Jakab Balázs és Pásztor Dániel szintén jók. Valamennyien hozzájárulnak, hogy beleláthassunk korunk kamaszainak lelkivilágába, s egyúttal megismerhessük társas kapcsolataik dinamikáját. Antal és Törley-Havas pedig úgy dolgozták át Kosztolányi művét, hogy szemnyí hiányérzetünk sincs: a múlt századi regényből mai darab született. A díszlet csak jelzésszinten mutatja az öltözőt (egyszerű, fehér fogasok félkörben) és a futballpályát (a hétméteres vonal felfestése), ráadásul mind a kettőt egy térbe helyezte el Erős Hanna díszlettervező. Mi, nézők döntjük el, melyik országot, várost, politikust, helyi oligarchát és tanárt látjuk bele a történetbe.

Kiss Annamária

Budapesti Katona József Színház, Sufni, 2024. szeptember 1.

Ez a fővárosi kerület soha nem lesz olyan, mint amilyen egykor volt

– Ambrus Vilmos írása Ladányi János: *Újpest, az elpolgáritlanult város* című könyvéről

— **Sorköz** Keresse a magyarnarancs.hu irodalmi rovatát!